

**TØNSBERG
KOMMUNE**

– der barn ler

ÅRSPLAN

HOGSNES BARNEHAGE

2022 - 2026

Forord

Årsplan for de kommunale barnehagene i Tønsberg bygger på FN's Barnekonvensjon, «Lov om barnehager» og «Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver».

Videre bygger årsplanen på Tjenestestrategier for oppvekst og læring samt virksomhetsplanen for de kommunale barnehagene.

Virksomhetsplanen gir følgende føringer:

- Alle barnehager skal ha kjennskap til barnekonvensjonen om barns rettigheter
- Alle barnehagene har satsninger som fremmer inkluderende felleskap hvor alle er med i et bredt mangfold
- Barnehagene skal jobbe langsiktig og systematisk over flere år
- De skal videreutvikle en kultur for erfaringsdeling og kompetansedeling
- Barnehagene skal utvikle grunnkompetansen for å ivareta alle barn i barnehagen

Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet, og skal dokumentere barnehagens valg og begrunnelser.

De kommunale barnehagene i Tønsberg har en årsplan som er fireårig og følger kommuneplanens handlingsdel. Årsplanen gjelder for kalenderåret. Den revideres årlig og fastsettes i Samarbeidsutvalget.

Barnehagene skal i tillegg utarbeide planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov.

Felles rutinebeskrivelser finnes i Kvalitetssystemet og annen aktuell informasjon finnes på Tønsberg kommunes hjemmeside under «Barnehage».

1. Barnehagens visjon- og verdigrunnlag

Tønsberg kommune har en felles visjon; «Der barn ler – sammen skaper vi en nytenkende, trygg og bærekraftig kommune». Alt arbeid i Tønsberg kommune skal preges av å skape tillit gjennom å være åpen, oppriktig og profesjonell. *Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barns behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling (KD, 2017:7).*

1.1: Visjon;

Hogsnes barnehage skal til enhver tid strekke seg etter kommunens visjon, og hva ønsker man vel mer enn en barnehage «der barn ler»? For at barn skal ha det bra i barnehagen er det viktig med gode rammer, Tønsberg kommune jobber etter 4 hovedpunkter:

1. Levere gode tjenester: For oss i Hogsnes betyr det en barnehage med trygge barn og foreldre. Der god kommunikasjon og forståelse danner grunnlaget for samarbeid og ivaretagelse av barnet.
2. Være en aktiv samfunnsutvikler: Hogsnes barnehage er en helsefremmende barnehage med fokus på livsmestring. Vi jobber aktivt med å bistå barnet til å utvikle den robustheten de trenger for å stå i utfordringer som vil komme her og nå, og senere i livet.
3. Sikre et levende lokaldemokrati: Hogsnes barnehage er en barnehage der barn, personal og foreldre skal oppleve å bli hørt, sett og få medvirke i saker som angår barnehagen.
4. Forvalte lover og regler: Som ansatt i Hogsnes barnehage jobber vi etter barnehageloven og rammeplanen i den daglige praksisen.

1.2: Verdier;

Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Alle barnehager skal bygge på verdigrunnlaget som er fastsatt i barnehageloven og internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til, slik som barnekonvensjonen og ILO-konvensjonen (KD 2017:7). Hogsnes barnehage jobber aktivt etter verdigrunnlaget i det daglige arbeidet. Spesielt fokus har vi på barns psykiske helse, livsmestring, mangfold og barndommens egenverdi. Felles verdier for Tønsberg kommune er å skape tillit gjennom å være åpne, oppriktige og profesjonelle. I det legger vi:

1. Åpen: Vi involverer, lytter og kommuniserer godt i prosesser og beslutninger.
2. Oppriktig: Vi er ærlige, ekte og dedikerte. Vi skaper gode relasjoner, og er etisk bevist i vårt arbeid.
3. Profesjonell: Vi har fokus på faglig kvalitet og nytenkning. Vi viser mot og omsorg i møte med mennesker.

1.3: Barnehagens pedagogiske plattform/pedagogiske grunnsyn

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Samtidig skal barnehagen gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap (KD 2017:9). Hogsnes barnehage er en barnehage i vekst med et økende mangfold. Dette store mangfoldet ser vi på som en ressurs for barnehagen vår. Foreldresamarbeid, kunnskapsdeling og refleksjon i personalgruppen er avgjørende i arbeidet for barns beste.

I Hogsnes barnehage brenner vi for leken og lekens egenverdi. Vi organiserer og strukturerer hverdagen for å legge til rette for fellesskapet gjennom leken, gjennom små grupper, få avbrytelser og der barna får plass til å være kreative og medvirke i egen hverdag. Dette innebærer at planer vil bli endret underveis og tilpasset barnas behov. Vi er opptatt og faglig engasjert i rommets betydning for leken og for personalets tilstedeværelse. Gjennom leken jobber vi helsefremmende og har stort fokus på livsmestring. Der vi ser på hvert enkelt barn som ett selvstendig individ. Barn er kompetente og skal være medspillere i egen hverdag. Positiv forsterker er en naturlig del av vår hverdag.

Hogsnes barnehage har en unik beliggenhet med skogen rett på utsiden av gjerdet, strand og sjø et steinkast unna og byen en kort busstur ifra oss. Vi bruker nærmiljøet vårt aktivt i det daglige, og ser betydningen av å la barna få leke og utfolde seg i naturen.

1.4: Barnehagens satsningsområde/prosjekt

Satsningsområde: Psykisk helsefremmende barnehager

Hogsnes barnehage viderefører vårt fokus på psykisk helsefremmende arbeid gjennom lek, relasjoner og inkluderende fellesskap. Vi er en barnehage med stor faglig forankring, der kvalitet er essensielt for å handle etter barns beste.

Kunnskap om hjernens utvikling, viktigheten av trygge relasjoner, påvirkningen av rom og materiell, der leken er det aller viktigste som skjer gjennom dagen, er avgjørende i arbeidet. Vi jobber systematisk med kompetansehevingen til personalet, hvor psykisk helsefremmende arbeid er førende for innholdet i møtarenaene våre. Boken «Barn er budbringere» av Line Melvold er en bok vi bruker aktivt med personalet i kompetansehevingen.

Vi jobber etter Arne Holte`s syv helserettigheter:

- **Identitet og selvrespekt:** *Følelse av at man er noe, at man er noe verdt*
- **Mening i livet:** *Følelsen av å være del av noe større enn en selv. At det er noen som trenger en.*
- **Mestring:** *Følelsen av at man duger til noe, at det er noe man får til.*
- **Tilhørighet:** *Følelse av å høre til hos noen, høre hjemme ett sted*
- **Trygghet:** *kunne føle, tenke og utfolde seg uten å være redd*

- **Deltagelse:** følelse av at det spiller noen rolle for andre hva man gjør eller ikke gjør
- **Felleskap:** At man har noen å dele tanker og følelser med, noen som kjenner en, bryr seg om en, og vil passe på en når det trengs

(Barn er budbringere 2019:24).

For å forbedre praksis skal vi jobbe med utviklingsarbeid. Det er en metode som krever kontinuerlige prosesser, som foregår over lengre tid, der vi skal observere, reflektere og endre for å forbedre og videreutvikle egen praksis.

Barnehagens aktivitetsplikt:

Alle som jobber i barnehagen skal følge med på om barna har et trygt og godt barnehagemiljø, både som enkeltbarn og som barn i barnegruppen. Dette følger av § 42 første ledd.

2. Barnehagens formål og innhold

2.1: Omsorg

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger (KD 2017: 19). I Hogsnes har vi stort fokus på fellesskap, vennskap og gode relasjoner. Det ligger alltid til grunn å styrke relasjoner, trygghet og fellesskap i barnehagens organisering og de pedagogiske planene. Vi har et mål om å styrke barns robusthet og egne omsorgshandlinger gjennom selv å være gode forbilder, og ved å anerkjenne barns gode handlinger. Barn uttrykker følelser på mange ulike måter. Vi jobber for at alle skal få et godt selvbilde, der mangfold og ulikheter blir respektert, og hvor de styrker sin forståelse av omsorg og betydningen de har for andre. Vi oppmuntrer barna til å uttrykke følelser ved og ta barnas følelsesuttrykk på alvor, og være gode rollemodeller slik at barna lærer og ta andres følelser på alvor. En god balanse mellom lek og hvile er avgjørende for utvikling. Med utgangspunkt i barnas alder og individuelle behov legges det til rette for roligere aktiviteter midt på dagen. Vi deler ofte barna i mindre grupper for lettere å se, høre og veilede alle, og for at barna skal få rom og tid til å utvikle vennskap i ett tilrettelagt miljø. *Personalet skal være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet (KD 2017: 20).*

2.2: Lek

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes» (KD 2017:20). I arbeidet med å være en psykisk helsefremmende barnehagen skal lek som rettighet være kompasset vi styrer etter. Leken skal være den grunnleggende aktiviteten i barnehagen og bli verdsatt som betydningsfull i seg selv. Personalet skal ha felles faglig forankring for synet på lek, tid, rom og det fysiske lekemiljøets betydning for å fremme barns psykiske helse og gode relasjoner. For å oppnå dette må vi jobbe systematisk med leken,

betydningen av personalets deltagelse i lek og legge til rette for barns frie og spontane lek, rekreasjon og hvile. Det er viktig å legge til rette for små grupper gjennom dagen, slik at samspillet mellom barn, og mellom barn og ansatte, får best mulig vekstvilkår. Vi skal bruke prosjektarbeid som metode hvor bruk av rom, materiell og multianselige møteplasser er av betydning.

Når barn får sette i gang, styre og strukturere leken sin selv, styrker det barns psykiske helse fordi:

- *Lek skaper trivsel, fryd, entusiasme, spenning, nysgjerrighet og utfordring.*
- *Lek utløser dopamin – gir opplevelse av velvære.*
- *Lek reduserer stress.*
- *Lek styrker stressresponsystemet.*
- *Lek styrker tilhørighet, samhold, fellesskap og relasjoner.*
- *Lek utvikler hjernen*
- *Lek ivaretar medvirkning, meningsskapning og autonomi*

(Barn er budbringere 2019:275)

2.3: Danning

Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av (KD, 2017:21). Gjennom samspill, dialog, lek og utforsking skal personalet i samarbeid med barn og foreldre bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer og utvikling. Danning er en kontinuerlig prosess hvor du er i en personlig utvikling der identitet og selvforståelse blir formet. Personalet må jobbe kontinuerlig med å skape trygge og gode relasjoner, der man er bevist på hvordan vi opptrer ovenfor og sammen med barn – og hvordan vi møter barn. Dette kommer til syne gjennom at personalet legger til rette for åpne og undrende dialoger med barna, hvor man reflekterer sammen for å finne svar. Snakke med barn og mindre til barn, for at de selv skal være deltakende i sin egen dannelsingsprosess. I dannelsingsprosessen utvikles selvfølelsen, barnet føler seg sett og ivaretatt gjennom at andre tar de på alvor og bekrefter det de tenker og føler. Danning skal sette barn i stand til å søke og utvikle kunnskap, og reflektere over vedtatte sannheter.

2.4: Læring

Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sansene i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring (KD2017:22). Det

er i relasjoner med andre at du utvikler deg selv. Du deler, speiler, leker og utvikler deg best i et trygt fellesskap hvor personalet er gode rollemodeller med stor kompetanse på relasjoner og lek. Vi er opptatt av ett helhetlig læringsssystem der omsorg, lek, læring og danning i sin helhet samlet bidrar til barns allsidige utvikling. Der betydningen av den frie og spontane leken vektlegges for barns utvikling og læring.

3.0: Medvirkning:

3.1: Barns medvirkning:

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov (KD 2019:27). I Hogsnes barnehage tar vi barn på alvor og er opptatt av å lytte til deres ytringer. Det fordrer et personale som har kompetanse på å se barns ulike måter og uttrykke seg på og legge til rette for ulike uttrykksformer. Barns uttrykk og mening skal ha betydning for planlegging, gjennomføring og evaluering av det pedagogiske arbeidet. Barn som voksne vil ha best utbytte der de sitter igjen med en følelse av respekt, anerkjennelse, trygghet, tilhørighet, deltagelse og mestring. Vi skal legge til rette for at barna får bidratt aktivt i prosesser med struktur, valg av prosjekter, utforming av rom og tilgjengelig materiell.

3.2: Foreldres medvirkning:

Foreldre og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Det daglige samarbeidet mellom hjem og barnehage må bygge på gjensidig åpenhet og tillit (KD:2017). Engasjerte foreldre er en viktig ressurs for barnehagen. Barnehageloven og rammeplanen understreker foreldrenes rett og plikt til å medvirke i hverdagen og innholdet i barnehagen. Erfaring viser at fornøyde foreldre gir fornøyde barn. Samarbeidet mellom barnehagen og hjem skal alltid ta utgangspunkt i hensynet til fellesskapet, barnets beste, her og nå og i tiden fremover. For å nå målet er god kommunikasjon avgjørende. Dialogen må bygge på tillit og respekt fra begge parter. Dialogen må være åpen og konstruktiv. Foreldrene skal sikres medvirkning på individnivå og gruppenivå. På individnivå:

- Den daglige dialogen skal omfatte observasjoner og vurderinger
- Det inviteres til 2 foreldresamtaler pr år.

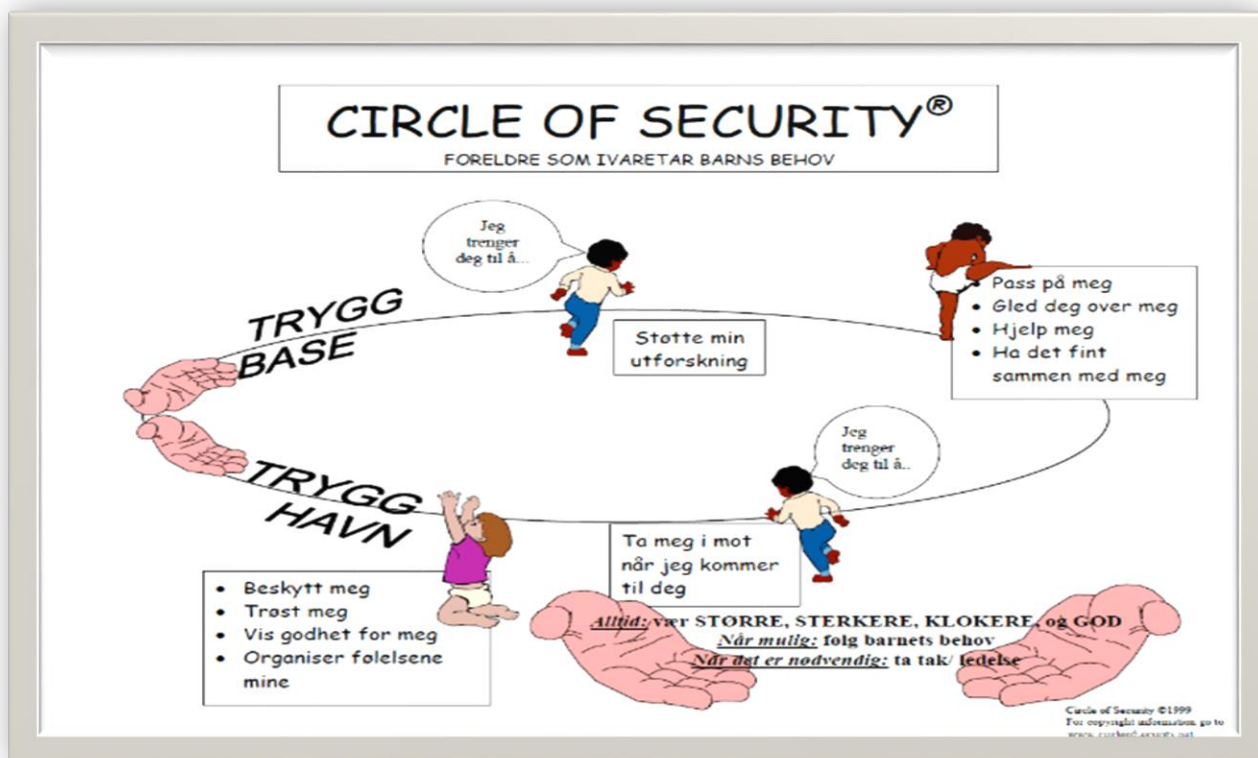
På gruppenivå:

- Foreldreråd, SU og FAU
- Det oppfordres til å medvirke gjennom å melde saker inn til FAU, SU og styrer. Delta på foreldremøter, foreldresamtaler og ulike arrangementer.

4.0: Vurdering

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen (KD: 2017:38). I Hogsnes barnehage bruker vi prosessorienterte planer til å planlegge, evaluere og utvikle det pedagogiske arbeidet. Prosessorienterte planer består av mål og delmål, hvor innhold og evaluering har en sentral plass. I arbeidet med planlegging og evaluering brukes praksisfortellinger og observasjoner aktivt. Dette er metoder som belyser egen praksis og et hjelpemiddel til felles refleksjon. Dette gjør at vi kan endre praksis og dokumentere kvalitet opp mot planene som er laget. Vi bruker også brukerundersøkelsen og tilbakemeldinger internt og eksternt fortløpende når vi vurderer. Barnehagens møtearenaer er sentrale for barnehagens

vurderingsarbeid og videre pedagogisk planlegging. Kollegaveiledning har en sentral plass når vi vurderer slik at vi sikrer en felles objektiv vurdering.

5.0: Overganger

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen (KD:2017). Foreldre og personale har et felles ansvar

for barnets trivsel og utvikling. Det daglige samarbeidet mellom hjem og barnehage må bygge på gjensidig åpenhet og tillit. For at samarbeidet skal kunne fungere, er det viktig at både foreldre og personalet har en god dialog der begge parter kan ta opp situasjoner som oppstår rundt barna. Den daglige dialogen i bringe og hentesituasjon er avgjørende for gjensidig informasjonsflyt. Digitalt samarbeid foregår via mail og Visma. Visma brukes blant annet til å dele dokumenter, registrere oppmøte og fravær, meldinger og bilder fra hverdagen.

5.1: Hjem – barnehage

Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære (KD s. 33 ;2017). Tønsberg kommune har utarbeidet felles rutiner for overgang mellom hjem og barnehage, O-S-S. Erfaring viser at en oppstart i barnehage kan være utfordrende for både foreldre og barn, da de må igjennom en omstillingsprosess. Barnehagen etterstreber å gjøre tilvenningsperioden så god som mulig for alle parter. Målet for tilvenningen er at barnet knytter seg til personalet som en trygg base. Tilknytning handler om utvikling av sterke følelsesmessige bånd og samspill mellom barn og omsorgsgiver. Samspillet omfatter tilknytningspersonens evne og vilje til å støtte behovet barnet har for trøst og trygghet (Broberg et al.,2018). Dette er i tråd med kompetanseheving og arbeid etter trygghets sirkelen også kalt cos – sirkelen. I tilvenningsperioden har vi fokus på å gi barn og foreldre tid til å finne sin plass i barnehagen. Barna skal føle seg trygge, både som et selvstendig individ og som en del av en barnegruppe. Personalet jobbet ut ifra en oppstartsplan som skal bidra å sikre god kvalitet.

5.2: Barnehage – skole

Tønsberg kommune har lenge jobbet for gode overganger fra barnehage til skole og SFO. Det har blitt utarbeidet en felles veileder for kommunen som vi bruker i arbeidet med å sikre en god overgang. Allerede i september, siste barnehage år starter samarbeidet mellom nærskolen (Vear skole) og barnehagen. Møtepunkter for personalet for planlegging og felles forståelse hvor trygghet og en god overgang er til enhver tid målet. Vi vet at jo bedre kjent barna er, jo tryggere blir de. Dette arbeidet starter opp vinter/vår siste barnehageår gjennom å bruke skolens uteområde til lek, bruke toalettene til 1.klasse ved behov, samarbeid med SFO om bruk av SFO bygget, faste besøk til SFO i deres åpningstid og gjennom felles treff med de andre barnehagene som sogner til Vear skole hvor lærerne er tilstede og bruk av grenseobjekt som kan være bøker, spill, sanger som gir trygghet og gir en følelse av sammenheng. Gjennom disse tiltakene bidrar vi til at barna blir kjent og trygge. Barna møter det nye i SFO og skolen med bakgrunn i tidligere erfaring fra barnehagen (Hilde Hogsnes, doktoravhandling. Barnets uttrykk på alvor, «hva er det jeg trenger»).

Mot slutten av barnehageåret vil det være en foreldresamtale hvor man i samarbeid finner frem til hensiktsmessig informasjon å gi videre til skolen. Vi har gode rutiner som har blitt innarbeidet over lang tid.

5.3: Interne overganger

skjer også innad i barnehagen. Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe (KD 2017: 33). Barnehagen er organisert med flere hus, avdelinger og ulike uteområder. Barnehagen er bevist på at overgangen til ny avdeling krever at barnet og foreldrene går gjennom en omstillingsprosess. Personalet skal gjøre sitt for at denne prosessen blir så smidig som mulig, gjennom å sørge for hyppige møter der nye og gode relasjoner skapes. Forskning viser at det å bli møtt med noe som er kjent er med å skape trygghet og en myk overgang. I Hogsnes barnehage bruker vi grenseobjekt i arbeidet med å sikre noe trygt. Det er viktig å være kjent med at august det året barna fylte/fyller 3 år halverer bemanningstettheten seg, dette oppleves ofte som en stor overgang i starten for store og små.

Eksterne linker:

- Veileder for arbeidet med overgang, sammenheng og samarbeid mellom hjem og barnehage
<https://www.tonsberg.kommune.no/f/p1/i93f998ef-45ad-459a-9813-4eef154cbb6b/o-s-s-hjem-barnehage-2021-2022.pdf>
- Rutine og veileder overgang, samarbeid og sammenheng fra barnehage til skole og SFO: <https://www.tonsberg.kommune.no/f/p1/i8da30539-230d-499b-a877-1a1184c61817/o-s-s-barnehage-skole-og-sfo-2021.pdf>
- Årshjulet til Tønsberg barnehagene 2021/2022:
<https://www.tonsberg.kommune.no/tjenester/barnehage-og-skole/barnehage/ferie-fri-og-planleggingsdager/2021-2022/>
- Årshjulet for Tønsberg barnehagene 2022/2023:
<https://www.tonsberg.kommune.no/tjenester/barnehage-og-skole/barnehage/ferie-fri-og-planleggingsdager/2022-2023/>

Samarbeidspartnere:

- Mobbeombudet i Vestfold og Telemark
- Beredskapsteam mot mobbing i Tønsberg kommune, Magnhild Monstad
- PPT
- Barnevern
- Incestsenteret
- Familiehuset
- Helsestasjonen
- Skole
- USN
- VGS i Vestfold